

ΣΤ' ΑΠΟΚΕΝΤΡΑ

Ἀπὸ καιρὸ ὁ Δημήτρης ἄκουγε τὸν πατέρα του νὰ μουρμουρίζει καὶ νὰ λέει, πρὸ πάντων ὅταν πλησίαζε τὸ τέλος τοῦ μηνός :

— Ἄ, δίχως ἄλλο πρέπει νὰ φύγουμε ἀπ' αὐτὸ τὸ σπίτι ! Μόλις ἔρθει ὁ Αὐγουστος θὰ βαλθῶ νὰ βρῶ κανένα σπιτάκι φτινὸ καὶ ἄς εἶνε στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης !

Τὸ νοίκι εἶτανε μεγάλο καὶ ποὺ καθόντουσαν, σ' ἓνα κεντρικὸ μέρος, καὶ οἱ δουλιές του εἶχαν κόψει...

Καὶ ὅταν ἦρθε ὁ Αὐγουστος φρόντισε νὰ βρεῖ ἓνα σπιτάκι καὶ ἄς εἶτανε στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης. Καὶ βρῆκε.

— Εἶνε θαυμάσιο, ἔλεγε, στὴ γυναῖκα του καὶ στὰ παιδιὰ του, ἔχει δυὸ εἰσόδους, μονοκατοικία Μόνο αὐτό, ποῦνε λίγο μακρυνά ! Καὶ ξέρεις καὶ ποιὸς κατοικεῖ ἐκεῖ ; Ὁ Καραμῆς ! Τὸν θυμᾶσαι ;

— Βρὲ !.. ὁ Καραμῆς !.. Μὰ τ' εἶχε γίνεи τόσον καιρὸ αὐτός ;

— Ξέρω κ' ἐγώ ; Ἀπὸ τότε ποῦκλεισε τὸ μαγαζάκι του, καίνο ποῦχε κοντὰ μου ἔχω νὰ τὸν δῶ. Τώρα κάνει τὸ μεσίτη. Αὐτὸς μεσίτησε κι ἀγόρασε ὁ Παναγάρης τὸ σπιτάκι ποὺ θὰ πάμε καὶ κίνα δυὸ ἄλλοι. Ἐγὼ δὲν τὸν εἶδα, ὁ Παναγάρης μοῦ τῶπε..

— Ὁ Καραμῆς ! ἔκανε ἡ γυναῖκα τοῦ Δημήτρη, μὲ κούνημα τοῦ κεφαλιοῦ. Καλὸς ἄνθρωπος εἶτανε. Δὲν εἶχε πάρει νομίζω, κάποια χήρα μ' ἓνα σωρὸ παιδιὰ ;

— Ναί, ναί. Καὶ μεγάλα, ὅπως μοῦχουν πεῖ.

Σώπασαν. Ἡ γυναῖκα του ρώτησε σὲ λίγο :

— Γιὰ πὲς μου, στὸ δίνει τουλάχιστο φτινά ;

— Ἄ, τὸν καϊμένο τὸν Παναγάρη ! Ἐδῶ φάνηκε ἀλήθεια, πὼς εἶνε φίλος ! Ξέρεις πόσο μοῦ τὸ δίνει ; Μόνο γιὰ πενήντα δραχμὲς !

— Μπράβο του !

— Ναί, μπράβο του, τοῦ καϊμένου ! Ἄμα πάτε καὶ τὸ δῆτε, θὰ δῆτε τὶ σπιτάκι εἶνε ! Κι αὐτὸς ἐκεῖ κοντὰ μένει, σ' ἓνα δικό

του στή γραμμή του τράμ. Κουβάλησε προχτές !

Ἡ γυναίκα του ἔμεινε σιωπηλή, ἔπειτα εἶπε, ἀφοῦ κούνησε τὸ κεφάλι της :

— Γιὰ φαντάσου, ἐμεῖς στὸ σπίτι τοῦ Παναγάρου !

— Ἔτσι εἶνε ὁ κόσμος ! Κι ἔπειτα ὁ ἄνθρωπος ξενητεύτηκε, πῆγε στὴν Ἀμερική, τυραννίστηκε. Μὲ τὸ δίκιο του. Ἐμείνε ὁμως, ὁ ἴδιος ὁ παλιὸς Παναγάρης, πὺν ἔκανε καὶ ποιήματα.. Βρέ ! Καὶ πῆγα νὰ τὸ ξεχάσω.

Καὶ στρέφοντας στὸ γιό του ὁ Δαμίρας τοῦ εἶπε :

— Ξέρεις, θυμήθηκε καὶ τὰ ποιήματα σου, πὺν τοῦ ὑποσχέθηκες. Τὰ θέλει δίκως ἄλλο, τὰ θέλει νὰ τὰ διαβάσει γιὰ νὰ σοῦ πεῖ καὶ τὴ γνώμη του ! Πρέπει νὰ τοῦ δώσεις. Πάρε κάμποσα μαζί σου, ὅταν θὰ πᾶτε γιὰ τὸ σπίτι...

Τὸν Παναγάρη αὐτὸν ὁ Δημήτρης, δὲν εἶχε πολὺν καιρὸν πὺν τὸν γνώρισε. Τ' ὄνομά του ὁμως καὶ τὶ πρᾶγμα εἶταν ὁ Παναγάρης τοῦ εἶτανε γνωστά. Ἦξερε, ὅτι ὁ Παναγάρης ἔγραφε μιὰ φορὰ ποιήματα, ἔκανε ἔπειτα, τὸ χωρικό, τὸ ζωέμπορο, καὶ τελευταῖα, ἀφοῦ πῆγε στὴν Ἀμερική κι ἔφερε λεπτὰ, τὸ φαγᾶ, ὅπως ὁ ἴδιος ἔλεγε.

Πρωῖ, πρωῖ σηκώνονταν κ' ἔτρεχε στὴν ἀγορά, γιὰ νὰ πάρει τὸ καλύτερο ψάρι, τὸ πιὸ θρεμμένο κοτόπουλο, τὸ πιὸ καλὸ κομματί κρέας.

Καὶ κεῖ στὴν ἀγορά, ποῦχε πάει ἓνα πρωῖ μὲ τὸν πατέρα του τὸν γνώρισε. Κρατοῦσε ὁ Παναγάρης ἓνα μεγάλο ψάρι κρεμασμένο σὲ βουρλο...

-- Γράφει καὶ ποιήματα ! εἶπε στὸν Παναγάρη ὁ πατέρας του.

-- Ἔλα ἔκανε αὐτός.

-- Τί, θὰ σὲ γελάσω ;

-- ὦ, ὅχι, δὲ λέω ! Νὰ μοῦ δώσει τότε, νὰ δῶ κ' ἐγώ. Ἐχετε δημοσιευμένα ; Ἀ, ἔσοχα, ἔσοχα. Νὰ μοῦ δώσετε τότε, νὰ διαβάσω κ' ἐγώ.

— Ὁ κύριος Παναγάρης ἔγραφε κι αὐτὸς κάποτε ποιήματα καὶ καλά.

— Μὴν ἀκοῦτε τὸν πατέρα σας, μὴν τὸν ἀκοῦτε. Πρασπαθοῦσα κ' ἐγὼ νὰ γράψω, προσπαθοῦσα. Χαλοῦσα δηλαδὴ χαρτί. Ἀπ' τὴν ποίηση εἶμαι γώ...

Καὶ ὁ Παναγάρης σταμάτησε, ἔκανε δυὸ σφρυγματάκια σιγαλά, τὸνα πάνω στ' ἄλλο, κι ἔπειτα εἶπε :

— Παρασάγγας μακρὺ !.

Τὸ σπιτάκι τοῦ Παναγάρου εἶταν ἀληθινὰ στὴν ἄκρη τῆς οἰκουμένης καὶ σὲ μέρος, ποὺ λιγοστὰ σπίτια ὑπάρχον. Καὶ ὅλα μικρό-σπιτα. Ἀντικρὺ τοῦ μόνο, βρισκόταν ἓνα μεγάλο, καινούργιο, μὲ κατάκλειστα παράθυρα, δίπλα ὅμως, μιὰ μάντρα μὲ λίγα δωμάτια. Ρούχα, πλῆθος ρούχα, βρισκόντουσαν ἀπλωμένα σὲ σχοινιά, καὶ νερὰ μαύρα λιμνάζον ἀπ' ἔξω. Ἀπ' τὸ μέρος ποὺ πῆγαινε κανεὶς στὰ κέντρα καὶ στὴ γραμμὴ τοῦ τράμ, ὑπάρχον καὶ μικρομάγαζα. Ἐπειτα οἰκόπεδα, χωράφια, ποὺ στὴ μέση τους ὑπῆρχε ἓνα σπίτι μακρὸν σὰν ἀποθήκη, ποῦχε μὲ σανίδες ἀντὶ μὲ μαντρότοιχο, κλεισμένη τὴν ἄχτιστη περιφέρειά του. Ἀπ' ἔξω ἀπ' αὐτό, σχεδὸν πάντα, θὰ βρισκόντουσαν κάρρα ξεζεμμένα, ἄλογα, χοῖροι...

Ἀντικρὺ ὅμως, στὴ γραμμὴ τοῦ τράμ, ὑπάρχον ἀρκετὰ καλὰ μαγαζιά, κ' ἓνα μὲ κῆπο μεγάλο, ποῦχε μπύρα, κῆδινε κρὶνα φαγητά, καφέδες...

Καθὼς ξεφόρτωναν, ρούχα, ἐπιπλα, καὶ ἡ γειτονιά βρισκότανε σὲ ἀναστάτωση, δυὸ κορίτσια ἴσαμε δεκάξη, δέκα ὀκτὼ χρονῶν, καθαρонуμένα, πλησίασαν καὶ χαιρέτησαν τὸ Δαμίρα καὶ τὴν κόρη τοῦ τῆ μεγάλης, ποὺ βρισκόντουσαν ἀπ' ἔξω, ὕστερα τῆ Δαμίρας ποῦχε βγεῖ στὸ παράθυρο, καὶ στάθηκαν κοιτάζοντας. Ἀλλὰ δὲν ἔμειναν γιὰ πολὺ ἔτσι· λάβανε μέρος καὶ πήραν κι αὐτὲς διάφορα μικροπράγματα καὶ ἀρχίσανε νὰ τὰ πηγαίνουν ἐπάνω.

Εἶταν ἀδελφὲς καὶ καθόντουσαν ἐκεῖ κοντά. Ὅταν ἡ Δαμίρα τὶς ρώτησε τὰ ὀνόματά τους, ἡ μεγαλύτερη ἀπάντησε :

— Ἐμένα Ντίνα, καὶ τὴν ἀφεντομουτσουνάρα τῆς, κῆδειξε τὴν ἀδελφὴ τῆς, Κάκια. Τὸ ἐπίθετό μας εἶνε Ἀηδονάκη !.

— Ἀ, ἔχετε, βλέπω, καὶ ὠραῖο ἐπώνυμο !.

— Ναί, ἔχουμε συγγένεια μὲ τὰηδόνια !.

Καὶ ἀνέβαιναν, κατέβαιναν, βοηθοῦσαν τοὺς ἀγωγιάτες, ρωτοῦσαν τὴ Δαμίρα ποῦ θὰ τοποθετοῦσαν τὰ ἐπιπλα, πρόσεχαν μὴ σπάσει τίποτα, φώναζαν. Βρισκόντουσαν δηλαδὴ, σὲ τέτοια κίνηση καὶ φροντίδα σὰν αὐτὲς νάχαν νοικιάσει τὸ σπίτι, καὶ δικὰ τους νάταν τὰ ἐπιπλα καὶ τὰ ρούχα.

Ὅταν τὰ κάρρα ξεφόρτωσαν καὶ φύγαν σιγά, μὲ παιδιὰ τῆς γειτονιάς, κρεμασμένα καὶ ἀνεβασμένα πίσω τους, αὐτὲς ἔμειναν στὸ σπίτι βοηθώντας. Καὶ ὅταν ὁ Δαμίρας ποὺ πῆγε γιὰ νὰ βρεῖ τίποτα τροφίμα μὲ τὸ γιό του, γύρισε, εἶδε στὸ τραπέζι δυὸ πιάτα σούπα μὲ κρέας..

— Πῶς βρέθηκαν αὐτά ; ρώτησε.

— Τὰ κορίτσια αὐτὰ ποὺ μᾶς βοήθησαν, τᾶφεραν...τοῦ ἀπάν-

σησε ἡ γυναῖκα του.

— Μὰ δὲν ἔκανες καλὰ νὰ τὰ δεχτεῖς ! Τί, νὰ τοὺς φάμε τὸ φαΐ τους ! Φτάνει πού...

— Μὰ δὲ μᾶφησες νὰ σοῦ πῶ !. Ἐπρεπε νᾶσουν καὶ νᾶβλεpes πὼς ἔκανα !. Μὰ αὐτὲς τᾶφήσανε καὶ πήρανε δρόμο !. Τί ἤθελες νὰ κάνω τότε ; Νὰ τοὺς τὰ στείλω πίσω ; Δὲ μποροῦσα νὰ τὸ κάνω, γιατί θὰ τοὺς εἶτανε προσβολή !. Νὰ ὅμως, τὶ παρατηρῶ ἐδῶ, ὅτι ἐδῶ στὰ ἀπόκεντρα, βρίσκονται οἱ καλὲς καρδιές...

Καὶ τὸ ἀπόγευμα οἱ δυὸ ἀδελφὲς εἶταν ἐκεῖ, στὸ σπίτι τοῦ Δαμίρα, βοηθώντας στὸ συγύρισμα. Βοηθούσανε στὴν τοποθέτηση ἐπίπλων, λέγανε τὴ γνώμη τους ποὺ καὶ πὼς ἔπρεπε νὰ τοποθετηθοῦν, βοηθούσανε στὸ κρέμασμα ζωγραφιῶν καὶ στὸ στρώσιμο τῶν τᾶπητων.

Ἡ μεγάλη γρήγορα ἔδειξε, πὼς εἶταν εὐθυμος χαρακτήρας, ὅλο γέλιο καὶ πειράγματα. Πείραζε τὴν ἀδελφή της, ποὺ εἶταν λιγομίλητη, πείραζε τὰ κορίτσια τῆς Δαμίρα, καὶ αὐτὸν ἀκόμα τὸ γυιό της τὸ Δημήτρη, τόλμησε νὰ τὸν πειράξει καὶ νὰ τοῦ πεῖ :

— Ἐ, ἐσὺ τι κάθесαι καὶ μᾶς κοιτάξεις, ἐπιθεωρητὴ σὲ κάναμε ; Ἄντε κάνε καὶ σὺ τίποτα !..

Καὶ γιὰ ὅλα γελοῦσε.

Ἡ Δαμίρα εἶχε μάθει, πὼς στὸ ἀντικρινὸ μεγάλο σπίτι, στὸ κατάλειστο, ἔμενε μιὰ νεόπαντρη ἄρρωστη βαριά, καὶ ρώτησε νὰ μάθει τι κάνει.

— Τί νὰ κάνει, νά, ψοφολογᾷ !.

Κατὰ τὴ δύση τοῦ ἡλίου φάνηκε καὶ ὁ Παναγάρης. Καὶ μῆκε αὐτὸς σκορπίζοντας εὐχὲς. Ἄλλ' ἅμα εἶδε τὶς δυὸ ἀδελφές :

— Βρέ, βρέ, ἔκανε μισοκλείνοντας τὰ μάτια, τοῦ Καράμη, τοῦ Καράμη τὰ κορίτσια δὲν εἶνε ;

— Ὅχι, κάνετε λάθος.. Ἀρχισε νὰ λέει ἡ μεγάλη κόρη τῆς Δαμίρα.

— Ναί, μάλιστα, ἀπάντησε ἡ Ντίνα στὸν Παναγάρη, τοῦ Καράμη !.

— Μά, Ἀηδονάκη δὲν μᾶς εἴχατε πεῖ ;..

— Θὰ εἶνε τὸνομα τοῦ πατέρα τους τοῦ σωστοῦ, τοῦ μακαρίτη ; Ἔτσι δὲν εἶνε ;

— Μάλιστα.

— Ἡ μάνα τους, εἶτανε ξαναπαντρεμένη, ἐξήγησε ὁ Παναγάρας, καί....

— Τὰ ξέρω, τὰ ξέρω ! Εἶπε καὶ ἡ Δαμίρα. Ὡστε ἔτσι ἔχετε μητροῦ τὸν Καράμη ;

— Τὸν ξέρετε ;

— Τὸν Καράμη νὰ μὴν ξέρει !. Φίλος παμπάλαιος τοῦ ἀντρός της !. Γιὰ πέστε του, Δαμίρας, καὶ θὰ δεῖτε !.

Ὁ ἐρχομὸς τοῦ Δημήτρη, ποὺ ἐρχόταν ὅλος συγκίνηση, γιατί εἶχε ἀκούσει πὼς πῆγε ὁ Παναγάρας, τοὺς διέκοψε.

— Χαῖρε, νεαρὲ μαίτρ ! τοῦ εἶπε ὁ Παναγάρας ἀνοίγοντας τὰ χέρια του. Ἐχὼ διαβάσει τρία : Μὰ τίνε αὐτά !. τί τέχνη, τί ἐμπνευση !. Εἶνε, εἶνε ἀληθινὰ ἀριστουργήματα !.

Εἶχαν τελειώσει τὸ φαί, ὅταν ἡ πόρτα χτύπησε...

— Μὰ ποιὸς νᾶνε ;

Ἡ μικρὴ δούλα, ποὺ πῆγε κ' εἶδε, ἦρθε καὶ τοὺς εἶπε, πὼς εἶταν ὁ κύριος Καράμης...

— Πές του, πές του νᾶρθει !. Ἔγινε κίνηση. Οἱ κόρες τοῦ Δαμίρα σηκώθηκαν.

Ὁ Καράμης φάνηκε στρογγυλός, στρογγυλός, κόκκινος, ἀλλὰ ψαρός, κρατώντας τὸ καπέλο του.

— Καλὴ σπέρα σας, εἶπε. Ὑστερα ἀπὸ τόσα χρόνια !

— Καλῶς τὸν Καράμη καλῶς τον !. Τί μοῦ κάνεις, γιὰ πές μου, τί μοῦ κάνεις ;.

— Ἔ, ἄς τὰ λέμε καλά.. Τὶ νὰ γίνω κυρία Δαμίρα ! Ἔ, κόσμος ! Ὅχι, ὄχι δὲ θὰ καθίσω, ἦρθα νὰ σᾶς δῶ, γιὰ μιὰ στιγμή... Τὰ παιδιὰ μεγάλωσαν !. Ὁ Γιώργος... Γιώργος ; Δὲ θυμοῦμαι.. Ἄ, ναί, ναί, Δημήτρη !. Ὁ Δημήτρη ἐγίνε ἄντρας !.

— Καθῆστε !.

— Κάθισε λίγο, βρὲ ἀδελφέ !

— Ὅχι, ὄχι ! Ἦρθα νὰ σᾶς δῶ γιὰ μιὰ στιγμή... Τώρα θὰ βλεπόμαστε πιστεύω, συχνά !

— Ἔτσι πιστεύω κὲγώ !

— Ναί, ναί !.

Γύρισε τὸ κεφάλι του καὶ κοίταξε δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἔπειτα εἶπε :

— Καὶ ξέρεις, Παντελῇ μου, ἤθελα καὶ κάτι νὰ σὲ ρωτήσω...

Ξέρεις, Παντελή μου τ' ήθελα, ήθελα νά μου πεις, αν θυμάσαι, πώς τόν λέγανε κείνον τόν ζαχαροπλάστη, τὸ φαλακρό, πού εἶτανε δίπλα στο γραφεῖο τοῦ πατέρα σου ;.

— Τὸ Λινά ;.

— Ναί, ναί, τὸ Λινά !. Αὐτὸ εἶταν ὅμως τὸ ἐπίθετό του. Τὸ νομά του τὸ θυμάσαι ;.

— Ὁ Δαμίρας στάθηκε καὶ σκεπτόταν...

— Βασίλης, νομίζω..

— "Οχι, ὄχι !.. δὲν τόν λέγανε Βασίλη, κάπως ἄλλοιῶς...

— "Α, ναί, ἔχεις δίκαιο, τὸ θυμήθηκα ! Χρήστο !.

— Ναί, ναί, μπράβο !. Χρήστο τόν λέγανε !

— Μὰ τί τὸ θέλεις ;.

— Θὰ σοῦ πῶ, θὰ σοῦ πῶ ! Για πές μου τώρα, Παντελή μου, καὶ κείνον τόν ἀνεσιό του ποῦ πήγαινε κουνητά, τόν κόκκινο, πού δὲν ἄφησε τίποτα, πώς τόν λέγανε ;

— "Α, ἄ !. κείνον τόν λέγανε Σπύρο !.

— Ναί, ναί, Σπύρο !.

— Μὰ τί τόν θέλεις ;

— Θὰ σοῦ πῶ, θὰ σοῦ πῶ !. Πάω τώρα !.

Κ' ἔφυγε, ἀφοῦ χαιρέτησε ὅλους στὴ γραμμή.

— Μὰ τί διάολο ἔπαθε αὐτός ! εἶπε ὁ Δαμίρας. Σὰν ἄλλοιῶτικος μοῦ φάνηκε !. Τί τὰ θέλει αὐτὰ τὰ ὀνόματα !. Θᾶνε τριάντα χρόνια πού τοὺς εἶχαμε γνωρίσει αὐτούς !.

Τὸ πρωὶ εἶδαν στὴν πόρτα τῆς μάντρας, πού εἶτανε δίπλα στο μεγάλο σπίτι, ἓνα πρόσωπο γνωστό. Τὸ μανᾶθι πού περνοῦσε ἀπ' τὸ σπίτι ποῦχανε φύγει, καὶ ψώνιζαν.

Μιλοῦσε μὲ μιὰ γυναίκα, πού εἶτανε ντυμένη, ὅπως εἶπε ἡ Δαμίρα, σὰ σωστὸς μασκαράς. Φοροῦσε αὐτὴ ἓνα σωρὸ ρούχα, σὰ νᾶτανε μεγάλος χειμώνας, καὶ τὰ ἐπάνω κοντότερα ἀπ' τὰ κάτω. Καὶ χρώματα ! Τὸ κάθε ἓνα μὲ δικό του χρώμα.

Θέλησαν νὰ τὸν φωνάξουν, ἀλλὰ βρεθήκανε σὲ δύσκολη θέση, πὼς νὰ τὸν ποῦνε. Αὐτοὶ ἀπ' τὴν ἀρχὴ πού τὸν γνώρισαν τὸν εἶχανε βγάλει Τσίμπλη, ἐπειδὴ εἶχε τσίμπλικά μάτια. Κἔπειτα, πού μίθανε τὸνομά του πάλι Τσίμπλη τὸν λέγανε. Τὸ παρατσούκλι ἔφαγε τὸνομα, καὶ τὸνομα ξεχάστηκε.

Ἐπὶ τέλους τὸν φώναξαν μανᾶθι καὶ πατριώτη...

Ὁ Τσίμπλης χάρηκε πολὺ, πού τοὺς βρῆκε, καὶ τοὺς σύστησε

καὶ τὴ γυναῖκα, ποὺ μιλοῦσε :

— Ἡ γυναῖκα μου, ἡ Καλλιόπη !.

Γιὰ τοὺς Λαμίρα εἶπε :

— Πελάτες μου, ἀφεντάνθρωποι !.

Καὶ διάφορα ἄλλα τέτοια, χωρὶς νὰναφέρει ὄνομα.

Κι αὐτὸς δὲ θᾶξερε, ἡ δὲ θυμώταν τὸνομά τους...

Οἱ δυὸ ἀδελφὲς δὲν ἐφάνηκαν, ἂν καὶ τοὺς εἶχαν πεῖ, πὼς θὰ πηγαίνανε νὰ βοηθήσουνε νὰ ἀποτελειώσουν τὸ συγύρισμα.

Οὔτε τὸ ἀπόγευμα.

Ὅταν σκοτείνιαζε ὁμως, ἄκουσαν χτύπημα στὰ παράθυρα καὶ εἶδαν, πὼς εἶταν αὐτὲς ντυμένες μὲ τὰ καλά τους, καπελωμένες καὶ μὲ ὀμπρέλες στὸ χέρι.

Εἶχανε φύγει, τοὺς εἶπαν, πολὺ πρωῒ, γιὰ νὰ πάνε σὲ μιὰ θειά τους, κῆπεται νὰ ἐπισκεφτοῦν κάτι κυρίες κολές, πλούσιες, φίλες τῆς μάνας τους. Ἡ μητέρα τους δὲν ἔβγαине ἔξω ἀπ' τὰ πόδια της, καὶ οὔτε ἔκανε ἐπισκέψεις... Πήγανε καὶ σὲ φίλες δικές τους, γιὰτι ἐκεῖ στὴ γειτονιά δὲν εἶχανε μὲ κανένα σχέση...

Καὶ φύγανε. Ἡ μεγάλη, ποὺ ὅλο αὐτὴ μιλοῦσε, μιμήθηκε φεύγοντας τὸν Παναγάρ, πὼς περπατοῦσε αὐτὸς μᾶνοιχτὰ τὰ πόδια, καὶ τὰ μεγάλα δάχτυλα τῶν χειρῶν του στὶς μασχάλες...

Ὅλα εἶταν ἔτοιμα, στὴ θέσῃ τους. Κεῖχανε δειπνήσει σ' ἓνα μικρὸ δωμάτιο, ποὺ τῷχανε σιγυρίσει γιὰ δεύτερη τραπεζαρία. Κουρασμένες ἡ μάνα καὶ οἱ κόρες, δὲν εἶχαν ὄρεξη γιὰ ὀμιλία. Ὁ Δημήτρης σκυμμένος κάτι διάβαζε. Ὁ Λαμίρας κάπνιζε σκεπτικός.

Τὸ μεγάλο ρολοῒ ψηλὰ κρεμασμένο, ἀκουγότανε νὰ δουλεύει ρυθμικά...

Ξαφνικά ἡ πόρτα χτύπησε δυνατὰ καὶ γρήγορα δυό, τρεῖς φορές.

— Μπά, μπά ! ποῖος νᾶνε, τί νὰ συμβαίνει !. Γιὰ κοίταξε, Δημήτρη ἐσὺ ἀπ' τὸ παράθυρο !.

Ὁ Δημήτρης βγῖκε ἀπ' τὸ δωμάτιο γρήγορα. Μπῆκε στὴ μεγάλη τραπεζαρία, κι ἄνοιξε τὸ παράθυρο...

— Ποῖος εἶνε ; τοῦ φώναξε ὁ πατέρας του.

— Ὁ κύριος Καράμης !

— ὦ, διάολε !. Ἀνοίχτε του ! Πέστου νᾶρθεῖ μέσα !. Μὰ τί νὰ θέλει !.

— Δὲ θέλει, ἄκουσε τὸ γιό του νὰ τοῦ φωνάζει, θέλει ἑσῆς .
 Ὁ Δαμίρας σηκώθηκε καὶ πῆγε στὴν τραπεζαρία. Ὅλοι τὸν ἀκολούθησαν.

— Καλὴ σπέρα, Καράμη, εἶπε σκύβοντας ἀπ' τὸ παράθυρο, γιὰτὶ δὲν ἔρχεσαι ἀπὸ μέσα ;.

— Ὅχι, Παντελή μου, ὄχι, εὐχαριστῶ ! Θέλω κάτι νὰ σὲ ρωτήσω μόνο, δὲ θέλω ν'ἄρθω μέσα. Γιὰ πές μου, Παντελή μου, σὺ θὰ ξέρεις, δὲ γίνεται ! Θέλω νὰ μοῦ πéis καὶ θὰ μοῦ κάνεις μεγάλη χάρη, πὼς λεγόταν κείνος ὁ φίλος μας ὁ κατασρομᾶλλης, ποὺ πῆγε ἔπειτα στὴν Αὐστραλία ;. Θυμᾶσαι ποιόνα λέω ;. Τὸν κατασρομᾶλλη, ποῦχε πατέρα ἀμαξᾶ !.

— Ναί, ξέρω ποιονὰ λές. Εἶχε ἓνα ὄνομα λουλουδιοῦ...

— Ἄ, ναί, μπράβο Δαμίρα, μπράβο !. Γιὰ πές μου το !.

— Στάσου !. Εἶνε ἀπ' αὐτὰ τὰ ἄσπρα...

— Ναί, ναί !

— Κρίνος, ὄχι, Γιασεμῆς, ὄχι, Ἄ, τὸ βρήκα !. Μπογαρινιά... Μπογαρίνης !

— Ναί, ναί, ναί ! Μπογαρίνης !. Μπράβο, Παντελή μου, Μπογαρίνης λεγότανε !. Τώρα γιὰ πές μου, δὲ θυμᾶσαι καὶ τὸνομά του ;

— Ἄ, αὐτό .

— Ἄ, γιὰ σου, γιὰ θυμήσου το !

Ὁ Δαμίρας ἄρχισε νὰ ἀραδιάζει ὀνόματα. Ἐβαλε πρῶτα τὰ χριστιανικά. Τὰ παιδιὰ του καὶ ἡ γυναίκα του τὸν βοηθοῦσαν ἀπὸ πίσω. Τίποτα ὅμως, δὲν τὸ βρῆκε.

— Γιὰ κοίτα, ἀδελφάκι μου Παντελή, κοίτα, βρέ το ! τοῦλεγε ὁ Καράμης.

Ὁ Δαμίρας ἄρχισε τὰ ἐθνικά. Ὀνόματα φιλοσόφων, ποιητῶν. Οἱ ἄλλοι πίσω, τὸν βοηθοῦσαν. Καὶ ὁ Δαμίρας, ἔλεγε, ἔλεγε. Κα-νένα ὅμως, ἀπ' αὐτά. Τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο πέρασαν ὀνόματα φιλοσόφων, ποιητῶν, καλλιτεχνῶν, ἡρώων, βασιλέων...

— Εὐρυβιάδη ! τοῦ εἶπε ὁ γιός του, ἀφοῦ εἶχαν ἔξαντλήσει τὰ ὀνόματα.

— Εὐρυβιάδης ! εἶπε αὐτὸς στὸν Καράμη.

— Ἄ, νάτο, νάτο ! Βρέθηκε ! βρέθηκε κι αὐτό ! Εὐρυβιάδης Μπογαρίνης !. Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, Παντελή μου, εὐχαριστῶ !. Πάω τώρα, καλὴ νύχτα !

Κέφυγε γρήγορα, χάθηκε μέσ' στὸ βαθὺ σκοτάδι, ποὺ ἔξωνε τὴ γειτονιά...

Ἡ πρώτη ὁμιλία τῶν δύο ἀδελφῶν, ἅμα τὴν ἄλλη μέρα πῆγανε στὸ σπίτι τοῦ Δαμίρα, εἶτανε γιὰ τὸ μητρού τους.

Ἡ μεγάλη γελῶντας τοὺς ρώτησε, ἂν θυμηθῆκανε γρήγορα, τὰ ὀνόματα, ποὺ τοὺς ρώτησε ὁ μητρούς της, καὶ δὲ βασανιστήκανε νὰ τὰ βροῦνε. Καὶ τὸν μιμήθηκε καὶ πῶς ἔκανε ὅταν ρωτοῦσε.

Μετὰ διηγῆθηκε τὶ τραβοῦσαν αὐτὲς ἀπ' αὐτόν, μὲ τὴ μανία, ποὺ τὸν εἶχε πιάσει. Καὶ ὅταν κοιμόντουσαν ἀκόμα, τὶς ξυπνοῦσε νὰ τὶς ρωτήσει, πῶς τὴ λέγανε κείνη, πού...

Τὸν μιμήθηκε ἔπειτα, καὶ πῶς ἔκανε καὶ τὶ εἶπε, ὅταν ἄκουσε πὼς κάθισε ὁ Δαμίρας κοντά του..

— Καὶ ποῦ, ποῦ, ποῦ κάθισε ;. Στοῦ Παναγάρα ! .. βρέ, βρέ, βρέ !. Ὁ Δαμίρας !. Παλιὸς φίλος, γνωστοὶ ἀπὸ παιδιὰ !. ὁ Δαμίρας !. Καὶ ποῦ εἶπες, κάθισε ; Στοῦ Παναγάρα ;. "Α, θὰ πάω νὰ τὸν δῶ καὶ ἄς εἶμαι κακιωμένος !.

Ἡ Ντίνα τὸν ρώτησε, γιατί εἶταν κακιωμένος, ἀλλ' αὐτὸς δὲ θέλησε νὰ πεῖ.

Ὁ Δαμίρας, ποὺ τὸν ρώτησε ἡ γυναῖκα του, γιὰ τὸ κάκιωμα τοῦ Καράμη τῆς ἀπάντησε πῶς δὲ θυμώτανε νᾶχανε μαλώσει ποτέ, νᾶχανε ψυχαθεῖ. Ἰσως ὅμως, νᾶτανε γιὰ κάτι χρήματα, ποὺ τοῦ ζήτησε ὁ Καράμης νὰ τοῦ δανείσει, καὶ δὲν τοῦδωσε. Κ' εἶχε γίνει αὐτὸ λίγον καιρὸ πρὶν κλείσει τὸ μαγαζί του.

Τοὺς διηγῆθηκε ἔπειτα, ὁ Δαμίρας, πὼς εἶχε βρεῖ τὸν Παναγάρα καὶ τοῦκανε λόγο γιὰ τὶς ἐπισκέψεις τοῦ Καράμη. Καὶ ὁ Παναγάρας τοῦ εἶπε, ὅτι τὰ ἴδια ἔπαθε κι αὐτὸς τὴν τελευταία φορὰ ποὺ τὸν συνάντησε. Τοῦχε φορτωθεῖ νὰ τοῦ βρεῖ ὀνόματα ἀνθρώπων χαμένων ἀπὸ πολλὰ χρόνια ...

Οἱ δύο ἀδελφὲς μῆκانه τρέχοντας καὶ ἡ μιὰ πίσω ἀπ' τὴν ἄλλη, τὸ πρῶτὶ τῆς ἄλλης ἡμέρας. Καὶ ἡ μεγάλη μόλις μῆκane :

— Τὸ μάθατε ;. Τὴν ἀντικρυνὴ σας σήμερα, τὴν περιμένουνε !. Θὰ πάει γιὰ...

Καὶ σταμάτησε κῆκανε μιὰ κίνηση μὲ τὸ χέρι της.

— Πῶς, πῶς, πῶς εἶπες, τί ; ρώτησε ἡ Δαμίρα.

— Ὅτι ἡ ἀντικρυνὴ σας εἶνε στὸ τέλος της, ξεψυχάει ! τῆς ἀπάντησε ἡ μικρότερη.

— ὦ, τὴν καϋμένη !.

— Ἔ, τί, τὸ ταξιδάκι της θὰ κάνει !.

— Οὐ, οὐ, γιὰ γέλια εἶνε αὐτά, Ντίνα !. Αὐτὰ δὲν εἶνε γιὰ

γέλια !.

— Καὶ ποιά εἶνε ;.

— Μά, παιδί μου, σὺ εἶσαι θεότρελλη !.

— Τώρα τὸ καταλάβετε ; Αὐτό...

Ἡ Δαμίρα γύρισε στὴ μικρότερη, ποῦχε σταθεῖ στάνοιχτὸ παράθυρο :

— Γιὰ πές μου, σὺ Κάκια μου, δὲν ἔχει καμμιά ἐλπίδα σωτηρίας ; Τὶ ἀκουσες ;

— Ἔτσι φαίνεται, καμμιά !

— Ἔ, τὶ κακό ! Καὶ νέα γυναίκα :

— Ἔ, ποιὸς τῆς εἶπε, νὰ φάει μαρούλι μὲ ξύδι ! Γιὰ αὐτὸ θὰ πάει ταξίδι !.

— Μά, παιδί μου, ἐγὼ στόπα ! Εἶσαι θεότρελλη !.

— Ἄ, ὅχι, τώρα θάρχίσω νὰ κλαίω !.

— Οὐ, πάψε, Ντίνα, πάψε ! Δὲ μπορῶ νὰ σάκούω !

— Ντίνα, Ντίνα ! φώναξε σιγά, ἡ ἀδελφή της ἀπ' τὸ παράθυρο, τρέξε ! Ἡ κυρία Παπουλίδη μὲ τὴν κυρία Χρύσουν !.

— Πῶς εἶπατε ; ρώτησε ἡ Δαμίρα, ποὺ εἶχε ἀκούσει ὀνόματα γνωστά, πλουτοκρατικά.

Ἡ Κάκια ἐπανελάβε τὰ ὀνόματα, ἐνῶ ἡ ἀδελφή της εἶχε τρέξει στὸ παράθυρο.

— Πᾶνε στὴ μητέρα ! ..

Κῆσκηψε καὶ ἡ Δαμίρα κ' εἶδε, δυὸ κομποντυμένες κυρίες νὰ περνοῦν. Καὶ πρὶν ἀκόμα σκύψει, εἶχε ἀκούσει τὸ θόρυβο τῶν μεταξένων φορεμάτων τους.

—✱—

Τὰ φῶτα εἶχαν ἀνάψει.

Ἡ Δαμίρα καὶ οἱ κόρες της γύρο ἀπ' τὸ τραπέζι, μιλούσανε, περιμένοντας τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ φάνε..

Ἡ Δαμίρα ποῦχε σηκωθεί γιὰ μιὰ στιγμή, κ' εἶχε πάει ἴσαμε τὸ παράθυρο, εἶδε τὸ ἀντικρινὸ σπίτι, νᾶχει ἀνοίξει δυὸ παράθυρα καὶ νᾶνε καλὰ φωτισμένο.

— Ἰσως ἀπόψε, ἡ καϊμένη.. σκέφτηκε κουνῶντας τὸ κεφάλι της.

Καὶ πάλι πῆγε στὴ θέση της καὶ κάθισε χωρὶς νὰ πεῖ τίποτε γι' αὐτὸ, στὶς κόρες της.

Δὲν πέρασε ὅμως, πολὺ καὶ ἡ πόρτα τοὺς χτύπησε.

Ἡ δουλίτσα ποὺ πῆγε νὰ δεῖ ποίος εἶταν, τοὺς εἶπε, πῶς μιὰ γυναίκα, ἡ γυναίκα τοῦ Θανάση τοῦ μανάθη, ζητᾷ λίγα σπέρτα..

— Τοῦ Τσίμπλη θάνε !.

Δόστης !. Νὰ ποὺ μάθαμε πάλι τὸ νομὰ του !.

Ἄλλ' εὐθὺς θυμῆθηκε καὶ κάτι ἄλλο..

— Ἄ, στάσου !. γιὰ πές της νᾶρθει ἀπάνω !.

Κ' ὕστερα στὴ κόρη της :

— Θέλω νὰ ρωτήσω γιαντὴν τὴν καϊμένη, τὴν ἄρρωστη, μὴν ξέρει τίποτα !.

Ἡ γυναίκα τοῦ Τσίμπλη φάνηκε στὴν πόρτα..

— Καλὴ σπέρα σας, εἶπε χαμογελῶντας γλυκά.

— Ὅριστε !.

Αὐτὴ μπῆκε μέσα, καὶ τότε εἶδαν, πὼς εἶχε βγάλει τὰ παπούτσια της.

— Νὰ μὴ σᾶς λερώσω !

— Μπὰ, δὲ ντρέπεσαι !

Δὲν ἔκανες καλὰ νὰ τὸ κάνεις αὐτό !.

— Ἐπρεπε, ἔπρεπε ! Ξέρω γὼ τίνε νὰ παστρεύουν καὶ οἱ ἄλλοι νὰ λερώνουν !. Καὶ ἀπ' τὶς λάσπες τῆς μάντρας !

— Καθῆστε..

— Ὅχι, δὲ θὰ καθίσω.. μὲ συγχωρεῖτε !. Θᾶρθει τώρα, καὶ ὁ Θανάσης..

— Καλὰ, ὅπως θέλεις.. Γιὰ πές μου, κυρὰ Θανάσενα, πὼς εἶναι αὐτὴ ἡ γειτόνισά μας ἡ ἄρρωστη ;. κάτι μοῦπανε, πὼς σήμερα εἶτανε πολὺ κακά..

— Ποιὸς σᾶς τῶπε ;

— Κάτι κορίτσια ποὺ ἔρχονται δῶ !. Ἡ Ντίνα καὶ ἡ Κάκια.

— Αὐτές ;.. Ἰσα, ἴσα ποὺ σήμερα εἶτανε πιὸ καλύτερα !. Καὶ μάλιστα, νὰ τώρα, τώρα, πρὶν δύσει ὁ ἥλιος, ἦρθε ἡ δούλα της μιὰ μεγάλη ποῦχει, καὶ τὴ ρώτησα. Ἦρθε καὶ πῆρε ἀπὸ μένα τρία αὐγὰ γιὰ τὴν ἄρρωστη. Πάει στὸ καλύτερο !.

— Γιὰ κοίταξε !

— Ἐ, κόσμος ! ἔκανε ἡ Θανάσενα μὲ μικρὸ χαμόγελο καὶ κουνώντας τὸ κεφάλι.

— Γιὰ πές μου, κυρὰ Θανάσενα, ἔχεις κότες ;

— Ναί, τρεῖς.

— Μὰ γιατί τόσες λίγες ;

Ἐδῶ ἔχεις μέρος, εἶναι σχεδὸν ἐξοχή !.

— Εἶχα, ἀλλὰ μοῦ ψοφήσανε !.

Καὶ ἡ Θανάσενα ἔφυγε σιγὰ πατῶντας μὲ τὶς κάλτσες σὰ νὰ φοβότανε μὴ καὶ μ' αὐτὲς λερώσει τοὺς τάπητες.

Περάσανε λίγες μέρες.

Ὁ Καράμης πήγε ἀκόμα τρεῖς φορές. Τὴ μιὰ νὰ ρωτήσῃ, πῶς λεγότανε ὁ παπᾶς ποῦχε βαπτίσει τὸ μικρότερο ἀδελφὸ τοῦ Δαμίρα, τὴν ἄλλη, πῶς λεγότανε ἡ γυναῖκα ἑνὸς μηχανικοῦ, ἑξαδέλφου τοῦ Δαμίρα, τὸνομα τοῦ πατέρα της καὶ τοῦ ἀντρός της. Καὶ τὴν τρίτη, πῶς λεγόταν ἕνας δάσκαλός τους στὸ δημοτικὸ σχολεῖο, ἕνας χοντρός ποὺ χτυποῦσε μὲ τὸ δείχτη στὶς παλάμες..

Καὶ πήγαινε πάντα τὸ βράδι. Ἴσως θᾶχε μάθει, ὅτι ὁ Δαμίρας δὲν πήγαινε κάποτε, σπῖτι του τὸ μεσημέρι.

Οἱ δυὸ ἀδελφὲς ξεκολλημὸ δὲν εἶχαν ἀπ' τοῦ Δαμίρα. Ἀπ' τὸ πρωῒ, μόλις ἔφρευγε αὐτός, θᾶταν ἐκεῖ, ἴσαμε τὸ μεσημέρι ποὺ θᾶκουγαν τὴν ἐξώπορτα. Τότε σηκονόντουσαν καὶ φεύγανε. Καὶ τὸ ἀπόγευμα πάλι ἐκεῖ, ἴσαμε τὸ βράδι.

Καὶ μπαίνανε, γυρίζανε μέσ' στὸ σπῖτι, στὰ δωμάτια, ἀκολουθοῦσαν τὴ Δαμίρα, ἢ τὴν κόρη της τὴ μεγάλη, στὸ μαγριδιό, καὶ στεκόντουσαν ἐκεῖ, ποὺ ἐτοιμαζαν τὸ φαΐ.

Δυὸ, ἢ τρεῖς φορές, ποῦχαν πάλι ἐπισκέψεις στὴ Δαμίρα, αὐτὲς ποὺ νὰ τὸ κουνήσουν. Τὸ μόνο ποὺ κάνανε εἶτανε νὰ πάνε σᾶλλο δωμάτιο, χωρὶς νὰ ρωτήσουν κανένα, καὶ νὰ καθίσουν περιμένοντας νὰ φύγουν οἱ ἐπισκέπτες.

Μόνο ὁ ἐρχομὸς τοῦ Δαμίρα τὸ μεσημέρι, τὶς ἀνάγκαζε νὰ φύγουν. Ἀλλοιῶς μένανε ἀκόμα, καὶ ἄς μὴ λέγανε τίποτα, κουρασμένες ἀπ' τὰ γέλια καὶ τὶς κουβέντες.

Μιὰ μέρα ἀπ' αὐτές, ποὺ ἐνῶ τὸ ρολοῖ εἶχε χτυπήσει ἀπ' ὥρα πανηγυρικά, δώδεκα φορές, καὶ οἱ δυὸ ἀδελφὲς μένανε ἀκόμα, πήγε καὶ ἡ Θανάσενα. Δὲ μπῆκε μέσα, ἔμεινε στὴν αὐλὴ τῆς δεύτερης εἰσόδου.

— Τί θέλει ; ρώτησε ἡ Δαμίρα τὴ δουλίτσα της.

— Λίγο ἀλεύρι, ἂν ἔχουμε..

— Δόστης, ἔχει τὸ κουτί.

— Τί θὰ δώσετέ ἀλεύρι ; πετάχτηκε ἡ μικρὴ καὶ ρώτησε. Μὴ δίνετε !.

— Γιατί !.

— Γιατί δὲν κάνει ! Μεσημέρι ἀλεύρι !. Οὔτε σπῖρτα τὸ βράδι, οὔτε ἀλάτι !.

— Ναί, δὲν κάνει !. εἶπε καὶ ἡ μεγάλη σιγὰ καὶ χωρὶς γέλιο.

— Ἐμεῖς παιδί μου, δὲν τὰ πιστεύουμε αὐτά !. Δόστης, Φρόσω, δόστης !

— Ἄς τῆς δώσει, μὰ εἶνε ὀλοφάνερο !.

— Μὰ ἐγὼ δὲν τὰ πιστεύω αὐτά !. Μιὰ γυναῖκα φτωχιά, ἡ καϊμένη, ζητᾷ λίγο ἀλεύρι, γιὰ νὰ τηγανίσει ἴσως, καὶ νὰ μὴν τῆς δώσω ! Μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει νὰ ξοδέψει νὰ πάρει. Κἔτσι εἶνε, τί βγάζει ὁ ἄντρας τῆς ;. Ἀφοῦ καὶ ταῦτ' ἀπὸ τρεῖς κοτούλες πού ἔχει, τὰ πουλᾷ !.

— Ποιὸς τὸ λέει, ὅτι ἔχει τρεῖς ; Φώναξε ἡ μεγάλη. Θᾶχει σαράντα κι ἀπάνω !.

— Μὰ τρεῖς μοῦπε ἡ νοικοκυρά, οἱ ἄλλες τῆς ψοφήσανε !.

— Ἔτσι τὸ λέει, γιὰ νὰ μὴ τὴ ματιάσουν ! λέει ὅτι ἔχει τρεῖς !

Μόνο μιὰ φορὰ λείψανε, γιὰ νὰ πάνε μέσα, νὰ κάνουν ἐπισκέψεις καὶ νὰ δοῦνε φίλες τους !

Οἱ Δαμίριδες ξέρανε τώρα, πὼς οἱ δυὸ ἀδελφὲς εἶχανε καὶ δυὸ ἀδελφοὺς μεγαλύτερους. Ὁ ἓνας εἶχε κρεοπωλεῖο, καὶ ὁ ἄλλος ἐμπορευότανε. Εἶχανε καὶ μιὰ ψυχokόρη, ὅπως τὴ λέγανε, πού συχνά τὴν ἀνάφερναν.

Καὶ φαινόντουσαν νὰ εὐποροῦνε, γιὰτὶ κάθε τόσο φέρνανε στοὺς Δαμίριδες γλυκά, τυρόπιτες.

Ἄλλ' οἱ Δαμίριδες καὶ μάλιστα οἱ κόρες, γρήγορα ἀρχίσανε νὰ τὶς βλέπουν ὄχι μετ'χαρίστηση σπίτι τους. Κι αὐτὸ δὲν εἶταν τόσο, γιὰτὶ ὅλο καὶ βρισκόντουσαν, ὅσο γιὰ τοὺς τρόπους τῆς μεγάλης, πὼς τοὺς μιλοῦσε, γιὰ τὸ πείραγμά της, τὸ περγέλασμα.

Κανέναν δὲν ἄφινε αὐτὴ ἀπεργέλαστο, νὰ μὴν τοῦ βρεῖ ἐλάττωμα, νὰ μὴν τοῦ περγελάσει τὴ μύτη του, τὸ στόμα του, τὰ μάτια του, καὶ νὰ μὴν τὸν μιμηθεῖ, πὼς πήγαινε, πὼς μιλοῦσε μὲ κωμικὸ τρόπο.

Κὲν'ω δὲν εἶταν ἄσχημα κεῖνα, πού περγελοῦσε, ἀλλὰ σὲ πολλοὺς ἢ πολλὰς κανονικά καὶ ὥραϊα, αὐτὴ εὗρισκε νὰ περγελάσει. Καὶ σὲ μιὰ κόρη, πού φημιζότανε γιὰ καλλονή, μὲ ὥραϊα, ἔξοχα μάτια, πού εἶχε πάει στοῦ Δαμίρα μὲ τὴ μάνα της, βρῆκε πὼς τὰ μάτια της εἶτανε σὰν ἀυγά, κι αὐτὴ σὰν παγονιέρα.

Μὰ τὰ ἴδια εὗρισκε καὶ περγελοῦσε, στὴ μεγάλη κόρη τῆς Δαμίρα. Τῆς μικρῆς περγελοῦσε τὸ στόμα, ἔλεγε, ὅτι εἶτανε σὰ φουῆρος.

— Αὐτὴ δὲν εἶνε καλά, ἔλεγε ἡ Δαμίρα, ἔχει κάποια λόξα γερή ! Εἶνε τρελλή !. Δὲν κοιτάζει τὰ χάλια της !. Δὲν κοιτάζει τὸ στόμα της, πού τῆς πάει ἴσαμε ταῦτιά, καὶ τὸ μούτρο της πού'νε ζαρωμένο σὰν τῆς γιαγιάς μου, ἀλλὰ περγελᾷ τοὺς ἄλλους !. Καὶ νᾶχε καὶ κανένα καλὸ αὐτὴ !. Ἀνάστημα δὲν ἔχει, εἶνε τρεῖς πιθα-

μές !. Μάτια ; Σὰ νάχει πονόματο ! Ἄμ' τὰ πόδια της ! Τὰ λησμονήσαμε αὐτά, ποῦνε στραβὰ σὰν καυσόξυλα !.

Ὅτι ἡ Ντίνα εἶχε λόξα καὶ δὲν εἶταν καλά, ἔφερε ἡ Δαμίρα, καὶ ἄλλη ἀπόδειξη.

Ἡ Ντίνα ὅταν διηγόταν κανένα κακό, ἀρρώστια, πεθαιμό, ἢ σκοτωμό, θὰ τὸ διηγόταν σὰν κάτι εὐχάριστο, μὲ γέλιο, καὶ δὲν τῷχε καὶ σὲ τίποτα νὰ περγελάσει καὶ κεῖνον πού τὸ πάθαινε, τὸν ἄρρωστο, ἢ τὸν πεθαιμένο, τοὺς συγγενεῖς του.

Κ' εἶται μαυτὸν τὸν τρόπο τοὺς ἔφερε μιὰ μέρα καὶ τὴν εἶδησι, πὼς σκοτώθηκε κάποιος γείτονάς της. Κ' εἶταν αὐτὸς ἓνας ιδιοκτήτης κάρρων, πού καθότονε στὸ σπίτι πού ἔμοιαζε σὰν ἀποθήκη, καὶ πού ἀπ' ἑξῶ σχεδὸν πάντα, βρισκόντουσαν ζῶα, μικρὰ, μεγάλα, καὶ ἀμάξια ξεζεμμένα. Εἶχε συγκρουστεῖ, ἔλεγε, τὸ ἀμαξάκι του μὲ τὸ τράμ, καὶ ἀμαξάκι, ἄλογο, καὶ ἄνθρωπος εἶχανε γίνει σαλάτα !

Ἡ Βαγγελιὶ ἡ ψυχοκόρη του εἶταν ἔμπρὸς καὶ τὰδε μὲ τὰ μάτια της. Καὶ πῆγε αὐτὴ ἔπειτα, στὸ σπίτι της σὰν τρελλὴ καὶ γύριζε, ἔφερε βόλτες..

— ὦ, ὦ, ἔκανε, ὦ !.

Ὁ Δημήτρης πού τᾶκουσε, λυπήθηκε πολὺ, γιὰ τὸν ἔβλεπε συχνὰ αὐτόνα τὸν ἄνθρωπο, τὸν ιδιοκτήτη τῶν κάρρων. Ἐβλεπε τὰ παιδικία του, τὴ γυναῖκα του..

Περῶντας ὅμας, γιὰ νὰ πάει στὸ καφενεῖο τῆς γραμμῆς τοῦ τράμι, ὅπου εἶχε ἀρχίσει νὰ συχνάζει κ' εὗρισκε καὶ τὸν Παναγάρ, βλέπει τὸν ιδιοκτήτη τῶν κάρρων πάνω στὸ ἀμαξάκι του. Γερός, γερός καὶ μὲ τὴ χοντρή του φωνὴ κάτι νὰ λέει σ' ἓνα δικό του ἄνθρωπο..

Γιὰ νὰ βεβαιωθεί ὁ Δημήτρης, ἂν εἶνε αὐτὸς ὁ ιδιοκτήτης τῶν κάρρων καὶ πού καθόταν ἐκεῖ, καὶ μὴ ἔπαιρνε ἄλλον ἀντ' ἄλλου, ρώτησε στὸ καφενεῖο, καὶ τὸν ἔδειξε. Αὐτὸς εἶταν, δὲν εἶχε κάνει λάθος. Ρώτησε ἔπειτα, μὴ σὲ κανένα δικό του καὶ κεῖ στὴ γραμμὴ εἶχε γίνει δυστύχημα. Δὲν εἶχε γίνει τίποτα ! Ὁ κύριος τῶν κάρρων κάθε βράδι βρισκόταν ἐκεῖ, στὸ καφενεῖο, καὶ θὰ τοὺς τῶλεγε. Μὰ καὶ οὔτε εἶχαν ἀκούσει αὐτοί, πὼς συνέβηκε τέτοιο πρᾶγμα..

Ὁ Δημήτρης κεῖνες τὶς ἡμέρες βρισκότανε στὴ δόξα του. Ὅταν εὗρισκε τὸν Παναγάρ ἀκουγε ὕμνους. Καὶ ὅταν τοῦ ἔφερε στὸ καφενεῖο, ὁ Παναγάρας τὰ ποιήματα, πού τοῦχε δώσει νὰ διαβάσει, τοῦ εἶπε :

— Τὰ διάβασα ὅλα ! Μὰ τί νὰ σοῦ πῶ, τί νὰ σοῦ πῶ !. Εἶνε

ἀριστουργήματα !. Εἶσαι μαίτρο, μαίτρο ! Μὰ φαίνεται, βρὲ ἀδελφέ, φαίνεται κι ἅπ' τὸ ὅλον σου ! Εἶσαι ποιητής ! εἶσαι ! Τὸ ὅλον σου, ὅλο τὸ σουλούπι σου αὐτὸ φωνάζει !. νά, νά φαίνεται !. Γιὰ κοίταξε τώρα, καὶ μένα ; Εἶμαι ποιητής ; Κοίταξε χόντρος, κοιλιὰ μπράτσα στῆθος ! Εἶμαι γὼ γιὰ ποιητής !. Ἄ, ἡ φύση, παιδί μου, σηματοθεύει τοὺς ποιητές ! Ἐμένα, τὸ λέω φανερά, μῆκανε γιὰ φαγᾶ !.

Ἐνα πρωτὶ ὁ Δημήτρης καθὼς ἄνοιξε τὴν πόρτα τῇ σιδερένια τῆς δεύτερης εἰσόδου, εἶδε κάτι σὰ λάδια, μούργας, χυμένα στὸ σκαλοπάτι. Παρατήρησε ὅμως, πὼς δὲν εἶτανε μόνο ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ στὴν πόρτα πάνω, καὶ στὰ πλακάκια πίσω ἅπ' τὴν πόρτα..

— Ἀρετή !. φώναξε.

Ἡ Δαμίρα φάνηκε γρήγορα.

— Γιὰ κοίταξε δῶ, Ἀρετή, τῆς εἶπε τῖνε αὐτὰ ποῦνε δῶ χυμένα ; Κεῖδῶ, ἐδῶ !. Ποιὸς τᾶχυνε !.

Ἡ Δαμίρα πλησίασε καὶ κοίταξε. Κάτι τῆς ἦρθε στὸ νοῦ, μιὰ ὑποψία, ἀλλ' εἶπε :

— Κανένα παλιόπαιδο θὰ τᾶρριξε !. βρομογειτονιά !.

— Ἔτσι θᾶνε.. Βάλε νὰ τὰ σφουγκαρίσουν.

Καὶ ὁ Δαμίρας ἔφυγε.

Ἡ μικρὴ δούλα ἔβγαλε νερὸ ἅπ' τὸ πηγάδι καὶ τᾶρριξε νὰ καθαρίσει τὴν πόρτα. Ὑστερα προσπάθησε καὶ μὲ τὴ σκούπα...

— Μὰ κυρία αὐτὰ δὲ φεύγουνε ! μὲ λάδια θᾶνε !. Θὰ πάω νὰ πάρω τὴ βούρτσα ! εἶπε στὴν κυρά της, ποὺ στεκόταν πιὸ πέρα. Καὶ γρήγορα πῆγε καὶ τὴν ἔφερε.

Ἡ ἀντικρινὴ πόρτα τῆς μάντρας μιὰ μεγάλη πόρτα, ποὺ εἶτανε κλειστή, ἀφοῦ κινήθηκε, ταράχτηκε ὁλόκληρη, ἄνοιξε καὶ φάνηκε ἡ κυρὰ Θανάσена μὲ τὰ πολύχρωμα ρούχα της, νὰ βγαίνει. Τώρα ὑπῆρχε κ' ἓνα ἄλλο χρῶμα πάνω της. Τὸ σκοτεινὸ ἄσπρο. Καὶ τῶς αὐτὸ τὸ χρῶμα τὸ μισοφόρι της ποὺ κρεμῶταν..

Καὶ τυλιγμένη σὰ νᾶταν κρύο μεγάλο, ἐπειδὴ εἶχε ἀρρωστήσει πρὸ καιροῦ, καὶ φοβότανε μὴ ξανακρυώσει, πλησίασε στὴν πόρτα, ποὺ ἡ μικρὴ δουλίτσα ἔπλενε τὴν πλάκα.

— Τί κάνεις ἐκεῖ ; τὴ ρώτησε. Τὸ σκαλοπάτι πλένεις ;

Ἡ Δαμίρα, ποὺ δὲν φαινότανε παρουσιάστηκε.

— Καλῶς τὴν κυρὰ Θανάσена, καλῶς τὴν !. Καὶ καλὰ ποὺ ἦρθατε !.

— Καλὴ μέρα σας, καλημέρα σας !. Τί εἶνε ; Μὲ θέλετε

τίποτα ;

— Νά, δὲν κοιτᾶτε δῶ, κυρὰ Θανάσενα, κάτι μᾶς χύσανε !
Καὶ στὴν πόρτα ! "Α, νὰ καὶ στὸν τοῖχο ! Καὶ δὲν τῶχα δεῖ ! Μὰ παντοῦ !

— Μπά, μπά !

— Ἐλάτε ἀπὸ μέσα.. Νά, αὐτὸ κοιτᾶτε, στὸν τοῖχο ! Τὶ λέτε νᾶνε αὐτά ;. Καὶ δὲ βγαίνουν ! Δὲ βλέπετε, τρίβει, τρίβει καὶ ποῦ ! Ἡ Θανάσενα πλησίασε καὶ κοίταξε..

— Μήπως ξέρω κὲγὼ ἡ κακομοίρα, εἶπε. Ἄλλὰ νά, εἶνε φῶς φανερό, κάτι σᾶς ἔχουνε χύσει ! Τώρα νᾶνε συχασιές ;.

— Πῶς εἴπατε ; Συχασιές ; Δηλαδή μαγεῖες, τέτοια μᾶς κάνανε ;

— Εἶνε φῶς φανερό ! Χύσανε στὸ σκαλοπάτι, στὴν πόρτα, περάσανε ὕστερα τὸ χέρι τους ἀπ' τὰ σίδερα, καὶ χύσανε καὶ μέσα ! Φῶς φανερό !

— Τὸ ὑποπτεύθηκα, τὸ ὑποπτεύθηκα μόλις τὰ εἶδα ! Μὰ γιατί μᾶς τὸ κάνανε, τὶ ἔχουνε μὲ μᾶς, ἐμεῖς τώρα ἤρθαμε !

— Δὲν ξέρω, δὲν ξέρω ! Μπορεῖ ἀπὸ ζήλια..

— Ἀπὸ ζήλια ; Μὰ τὶ μᾶς ζηλεύουνε ; Βλέπουνε τόση εὐτυχία σὲ μᾶς ;.

Αὐτὴ δὲ μίλησε, ἔκανε μόνο μιὰ κίνηση μικρὴ μὲ τὸ κεφάλι της.

— Ἀκοῦς συχασιές !. Καὶ χωρὶς νὰ κάνεις σὲ κανέναν τίποτε, νὰ μὴν πειρίζεις κανέναν ! Μὰ εἶσαι βέβαια ὅτι εἶνε συχασιές ;

— Ἔτσι μοῦ φαίνονται ! Μπορεῖ καὶ νᾶνε κι ἄλλο..

— Τί ;.

— Τί, κι ἄλλο ! Ποῦ ξέρω γὼ ἡ κακομοίρα ! Νᾶνε ἄλλες μαγεῖες !.

— Ἐχεις δίκαιο, ναί, καὶ πολὺ μάλιστα !. "Α, καλὰ, καλὰ μᾶς εἶχανε πεῖ, καλὰ !. Μὰ ποῦ νὰ τὰ πιστέψει αὐτά, αὐτὰ κανεῖς, πού !. Μπά, καὶ πῶς ταράχτηκα !. Καὶ δὲν τὰ πιστεύω αὐτά, κυρὰ Θανάσενα, δὲν τὰ πιστεύω !. ἄλλὰ μὲ ταράξανε !.

— Καὶ εἶνε νὰ μὴν ταραχτεῖ κανεῖς ;

— Μὰ ποιός, ἢ ποιά, γιατί γυναῖκα θᾶνε, ποιά νὰν τᾶκανε ;

— Ποῦ νὰ ξέρω γὼ, ἡ κακομοίρα ! Καὶ μὴ εἶνε μιὰ πού κανεῖ τέτοια δῶ ;.

Κεῖνὴ τὴ στιγμὴ ἡ μεγάλῃ κόρη τῆς Δαμίρα κατέβηκε καὶ τὶς πλησίασε. Καὶ ἀφοῦ ρώτησε κἔμαθε τί συνέβαινε, κἔβρισε τὴ γειτονιά, στράφηκε στὴ Θανάσενα :

— Καὶ γιὰ σᾶς, κυρὰ Θανάσενα, ξέρετε τὶ μᾶς ἔχουνε πεῖ ;

“Οτι πού ἔρχεσθε καὶ ζητᾶτε πότε σπύρτα τὸ βράδι, πότε ἄλατι, ἀλεύρι τὸ μεσημέρι καὶ ἄλλα, εἶνε κακό. ! Καὶ ὅτι τὸ κάνετε ἐπὶ τοῦτο!

Αὐτὴ κοκκίνισε.

— Ἐγὼ ἢ κακομοῖρα, εἶπε, ἐγὼ τὸ κάνω ἐπὶ τοῦτο, καὶ γιὰ κακό !. Ἐγὼ μιὰ φτωχιά, πού ἔρχομαι καὶ σᾶς ζητῶ.. Νὰ ὁ Θεός !. Κεῖνος πού τότε.. “Α !. Δὲ θὰ δεῖ προκοπὴ !. Καὶ ξέρω, ξέρω ποιὸς τὶπε !. Νὰ μὴν ἀνοίξω ὅμως, τὸ στόμα μου κ’ ἐγώ, καὶ πῶ.. Καὶ τότε θὰ δεῖτε ποιὸς μπάζετε σπῖτι σας... Γιὰ τὶς κόρες τῆς Μαριάνας λέω !. Τῇ Ντίνα καὶ τὴν Κάκια !. Γιαυτὲς !. Αὐτὲς δὲν εἶνε ;. Τὸ κατάλαβα !. Νὰ κοιτάξουν τὴν καμπούρα τοὺς οἱ μαγίστρες, οἱ μαγαρίστρες !.

— “Ω, ὦ, ἐδῶ βλέπω !. Μαγίστρες μαγαρίστρες !. Ἐλάτε ἀπ’ ἐδῶ κυρὰ Θανάσενα..

— Κυρία, αὐτὰ τὰ κορίτσια ! Ἡ Ντίνα μὲ τὴν Κάκια !. πετάχτηκε ἀπ’ τὴν πόρτα ἢ δουλίσσα καὶ τοὺς εἶπε.

Αὐτὴν τὴν ἴδια μέρα ὁ Δημήτρης ἐδέχτηκε μιὰ ἐπίσκεψη.

Ἕνας φίλος του, ποιητὴς κιαντός, πῆγε νὰ τὸν δεῖ.

Δὲν ἔμειναν ὅμως, πολὺ στὸ σπῖτι, βγήκανε γιὰ νὰ πάνε στὸ καφενεῖο μὲ τὸ μεγάλο κῆπο.

Ὁ Δημήτρης εἶχε μιὰ ἐλπίδα, πὼς ἐκεῖ θάῤθρισκε τὸν Παναγάρα. Καὶ ἤθελε νὰκούσει ὁ φίλος του τοὺς ἐπαίνους πού τοῦκανε αὐτός.

Ἄλλ’ ὁ Παναγάρας, ἂν καὶ εἶταν ἡ ὥρα του, δὲ βρισκόταν ἐκεῖ. Πού ρώτησε τοῦ εἶπαν, ὅτι δὲν εἶχε φανεῖ..

Καθίσανε στὸν κῆπο, κάτω ἀπὸ ἓνα μεγάλο πεῦκο, καὶ διατάζανε καφέδες. Ὁ φίλος του, κοντός, μελαχροινός, μὲ μεγάλη καμπουρωτὴ μύτη, εἶχε κουβαλήσει μαζί του, κ’ ἓνα σωρὸ ποιήματά του, γιὰ νὰ τοῦ τὰ διαβάσει.

Καὶ ἅμα ἤπιαν τοὺς καφέδες ἄρχισε..

Ὁ Δημήτρης ἄκουγε, ἀλλ’ ἔπειτα βαρέθηκε, κῆκανε, πὼς ἀκούει, καὶ κάτι σκεπτόταν. Καὶ κάθε τόσο πού ἀκουγόταν ἡ βουὴ τοῦ τράμ, γύριζε καὶ τῶλεπε ἀπ’ τὰ κάγκελα, νὰ περνᾷ..

Ξαφνικὰ κάποιον εἶδε καὶ πετάχτηκε :

— Κύριε Παναγάρα !. φώναξε.

Ὁ Παναγάρας χοντρός, χοντρός στάθηκε καὶ γύρισε τὸ πλατὺ ξυρισμένο πρόσωπό του.

— “Ω, ἐδῶ εἶσαι !. τώρα θάῤθω !

Καὶ κινήθηκε πάλι. Τὸν εἶδανε νὰ πηγαίνει πρὸς τὴν πόρτα

τοῦ μαγαζοῦ, νὰ χάνεται γιὰ λίγο, κῆπεται νὰ παρουσιάζεται μέσ' στὸν κῆπο.

Ὁ Δημήτρης τὸν περίμενε ὀρθίος.

— Ὅρίστε !.

— Ναί, ναί !!! Θὰ καθίσω !. Ἄ, ἄ ! τί βλέπω ἐδῶ !. Χειρόγραφα ! χειρόγραφα εἶνε, ποιήματα, ἔ ;. Θὰ τὰ διαβάσετε ;.

— Ναί, εἶνε τοῦ φίλου μου..

Καὶ ὁ Δημήτρης σύστησε τὸ φίλο του :

— Ὁ κύριος Κάνας ποιητής, ὁ κύριος Παναγάρης λόγιος καὶ παλιὸς ποιητής !.

— ὦ, ὦ !. πολὺ μὲ κολακεύεις, νεαρὲ μαίτρ !. Ποιητής καὶ λόγιος !. Καλὰ λόγιος, ὅποιος θέλει γίνεται, ἀλλὰ ποιητής !. Ὑστερα ἀπὸ κεῖνα τὰ ἀριστοτεχνήματα, ποὺ διάβασα, τὰ δικά σου..

Δὲν ξέρω, ἂν τᾶχετε διαβάσει καὶ σεῖς, κύριε.. πὼς εἶπατε τὸ νομά σις ;.

— Κάνας..

— Ἄ, ναί. Θὰ θυμοῦμαι τὴν κάνα τοῦ τουφεκιοῦ.. γιατί ἔκανα καὶ κινηγός !. Ἔσεῖς ;. Ὁχι ; Καὶ καλὰ κάνετε ! ἔσεῖς κυνηγᾶτε τοὺς οἰτίχους !. Ἐνῶ ἐγώ ! Μὰ γιὰ ποιητὴς κάνω ἐγώ ! Δὲν κοιτᾶτε χόντρος, πλάτες, μπράτσα ! Εἶμαι φκιαγμένος ἐγώ γιὰ ποιητὴς ;. Μὰ καὶ γι'αὐτὸ ἔκανα ἀστεῖα πράγματα ;. δηλαδή ποιήματα !. Καὶ σεῖς ὅμως, κύριε... Κάνα. Τῶμαθα. Καὶ σᾶς τὸ σουλούπισας δείχνει ποιητή !. Ναί, ναί !. Δὲν πέφτω ἔξω ἐγώ !. Δὲ μοῦ λέτε, τὰ ποιήματα αὐτά, τὰ διαβάσατε ;

— Μόλις εἶχαμε ἀρχίσει..

— Ἄ, ἔτσι !. Τότε θακούσω κ'ἐγώ !.

Δὲν πιστεύω νὰ μὴ θέλετε ;.

— Τί λέτε !. Ἰσα, ἴσα..

— Τί θὰ πάρετε, κύριε Παναγάρη ;.

— Ἄ, δὲ θέλω νὰ μὲ κεράσετε : Ἄν κάνετε τέτοια ἀπόπειρα φεύγω !. Μόνος μου θὰ κεραστῶ !.

Καὶ χτύπησε τὸ τραπέζι.

— Γιαννάκη, βλαμάκη, εἶπε στὸν ὑπαλληλο ποὺ ἔτρεξε, ἕνα ντουμπλὲ οὔζο ! Καὶ ξέρεις, στὰ τέσσερα !.

Τὸ διπλὸ οὔζο πῆγε γρήγορα, καὶ ὁ Παναγάρης τὸ ρούφηξε.

— Ὡώρα τὸ ποίημα ! εἶπε.

Ὁ Κάνας ἔβηξε, ὅμοια ἔκανε καὶ ὁ Παναγάρης σὰ νὰ ἐτοιμαζότανε νὰ παγγεῖλει κι αὐτός !

Ὁ Κάνας ἄρχισε. Αὐτοὶ ἄκουγαν. Τώρα πρόσεχε καὶ ὁ Δημήτρης.

— Ὠραῖα, Ὠραῖα ! ἔλεγε κάποτε ὁ Παναγάρης.

Καὶ ὅταν* τελείωσε ὁ Κάνας :

— Αὐτὴ εἶνε ποίησι ! αὐτὴ !. Τί θέλεις, τί γυρεύεις !. Ἔγραφα κ' ἐγὼ στίχους ! ὦ, τὰ χάλια μου !.

— Δὲν σ' αἰσιστεῖς, κύριε Παναγάρη, πολὺ κατηγορεῖτε τὸν ἑαυτὸ σας !.

— Ἐγὼ κατηγορῶ τὸν ἑαυτὸ μου !. Ὅχι, παιδί μου, λέω ἀπλῶς τὴν ἀλήθεια !.

— Ἦθελα νὰ διαβάζα, κύριε Παναγάρη, εἶπε καὶ ὁ Κάνας, τίποτε δικό σας !. Δὲ θυμώσατε κανένα κομματάκι μικρό ;. Θὰ μᾶς κάνατε μεγάλη χάρη !.

— Γιὰ νὰ γελάσετε ;. Ἐ, παμπόνηροι !.

Αὐτοὶ τὸν παρεκάλεσαν πολὺ, τοῦ φορτώθηκαν, καὶ κατώρθωσαν νὰ τὸν καταφέρουν νὰ τοὺς πεῖ κάτι.

* Ἀλλὰ θυμότανε μόνο τὸ τέλος.

— Δὲν πειράζει, δὲν πειράζει !.

* Ἐφερε τὸ χέρι στὸ μέτωπό του, τῷ τριψε λίγο, τὸ κράτησε, κ' εἰπε :

— Ναι ἰδοὺ το !.

Γιὰ σκέψου λίγο ἀνθρωπινὰ νὰ δεῖς, πὼς ἔρχεται μιὰ μέρα ποὺ ὁ πλούσιος καὶ ὁ φτωχὸς ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ ἀλήτης τραπέζι γίνονται τῶν ἄσπρων σκουλικιῶν καὶ ὅμοια βρωμοῦνε !.

— Δὲν εἶνε ἄσχημο !. εἶπε ὁ Δημήτρης.

— Τέχνη δὲν ἔχει, ἂν εἶχε.. εἶπε καὶ ὁ Κάνας.

— Οὐ, σύ, σύ, σύ ! ἔκανε ὁ Παναγάρης. Μὰ γιὰ πέτε μου, τώρα τί λέτε ;. Καταλαβαίνετε τί λέτε ; Ἐ, ἔ ! νεαροὶ μου ! Πρέπει νὰ ξέρετε, νεαροὶ μου, ὅτι τέτοιο ποίημα δὲ γράφεται σήμερα ἀπὸ κανένα !. Γιὰ νὰ γραφεῖ αὐτό, θέλει κότσια γερά, κότσια οὐμ !. Μπήκατε ;. Καὶ θέλει καὶ σκέψη βαθυὰ γιὰ νὰ τὸ καταλάβει κανεὶς, ἀκοῦτε ;. Καὶ ὅχι, δὲν εἶνε ἄσχημο !. Ποιὸ δὲν εἶνε ἄσχημο ;. Εἶνε κάτι δηλαδὴ, μέτριο, ποὺ τρώγεται λίγο, ἔ ;. Ἐ, ἔ, νεαροὶ μου ! σὰν τὰ δικὰ σας τὰ ἀερολογήματα, ἐγὼ τὰ γράφω καὶ δίχως κεφάλι !. Μάλιστα !. Καὶ ἡ μουσίτσα ἀπ' ἐκεῖ : Δὲν ἔχει τέχνη !. Δὲν ἔρχεσαι νὰ με διδάξεις σὺ τέχνη, κύριε... Κανάγια, πὼς σὲ λένε.. Ἐ, μωρέ !. Πότε βγῆκες ἀπ' ταῦτό σου, πότε μάκρυνε ἡ οὐρά σου ;.

* Ἡ Θανάσενα ἐπειδὴ δὲ μπόρεσε νὰ μιλήσει ἀπ' τὸν ἐρχομὸ τῶν δυὸ ἀδελφῶν, εἶχε πεῖ στὴ Δαμίρα, ὅτι θὰ πήγαινε τὸ βράδι,

νὰ τῆς τὰ ἀρράδιαζε ὅλα. Ἀλλὰ βράδιασε, σκοτείνιασε, πῆγε ὁ Δαμίρας, καὶ αὐτὴ δὲν εἶχε φανεῖ. Στείλανε τότε τὸ δουλάκι νὰ τῆς τὸ θυμήσει. Ὅλοι εἶχαν περιέργεια μεγάλη, νὰκούσουν..

Καὶ πῆγε ἡ κυρὰ Θανάσενα ἔχοντας μαζί της καὶ τὸν ἄντρα της. Αὐτὸς ἅμα μπῆκε, τοὺς εἶπε σὰ νὰβγαζε μικρὸ λόγο :

— Μοῦ τᾶπε ἡ Καλλιόπη, μοῦ τᾶπε ! Καὶ τῆς εἶπα γώ, τώρα ἄνοιξε στοὺς νοικοκυρέους τὰ μάτια τους ! μὴν τοὺς ἀφίνεις ἔτσι !, Γιατὶ τὰ βλεπαμε, βλέπαμε ποὺ ἐρχόντουσαν αὐτὲς, μὰ πῶς νανοίξουμε τὸ στόμα μας ; ; Τώρα ποῦρθε ἔτσι τὸ πρᾶμμα, τῆς λέω, μίλα ! Καλὰ θὰ κάνεις νὰ μιλήσεις, νανοίξεις στοὺς νοικοκυρέους τὰ μάτια..

Μετὰ ἀπὸ κέρασμα ἡ Θανάσενα ἄρχισε. Ἡ διήγησή της κράτησε ἀρκετὴν ὥρα. Καὶ οἱ Δαμίριδες μείνανε ταραγμένοι καὶ φοβισμένοι..

Τοὺς εἶπε πρῶτα, πὼς εἶχαν καθίσει, αὐτὴ καὶ ὁ ἄντρας της, στὸ σπῖτι τῆς Καράμη, σ' ἓνα καμαράκι, ποὺ εἶτανε στὴν αὐλή, ἢ στὴ μάντρα. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἶχανε δεῖ πολλά. Ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῆς εἶχε πεῖ, μιὰ ἀνεψιά τῆς Καράμη ἀπ' τὸ δεύτερο ἄντρα της. Γιατὶ ἡ Καράμη εἶχε πάρει τρεῖς ἄντρες, καὶ ὄχι δύο, ὅπως πίστευε ὁ Δαμίρας. Ὁ Καράμης εἶταν ὁ τρίτος. Αὐτὴ ἡ ἀνεψιά, ποὺ δὲν ἤξερε τώρα, ἡ Θανάσενα, τί εἶχε γίνεи, τῆς μαρτύρησε πολλὰ, πολλὰ. Ἀπ' αὐτὴν ἔμαθε, πὼς ἡ Καράμενα ἔκανε μιὰ φορὰ, τὴ μάγισσα. Καὶ ὄχι νὰ κάνει τὰ δικά της μάγια, τέτοια κάνουν ὅλες ἐκεῖ, στὴ γειτονιά, ἀλλὰ τὴ σωστὴ μάγισσα μὲ πληρωμὴ καὶ νὰ πηγαίνει στὸ σπῖτι της κόσμος !. Μὰ καὶ ἡ μάνα της αὐτὸ ἔκανε, καὶ μιὰ ἀδελφὴ της, τώρα ξακουστὴ γιὰ τέτοια, Μαράκενα μὲ τὸνομα !. Ἡ Καράμενα ἔπαψε νὰ κάνει τὴ μάγισσα, ὅταν ἦρθε σαυτὴ τὴ γειτονιά κι ἀγόρασε τὸ σπῖτι ποὺ μένει. Ἀλλὰ ἔχει ἀκόμα, κατὶ πλούσιες διαλεχτές..

Καὶ ἡ Θανάσενα τελείωσε ἔτσι αὐτὸ τὸ μέρος :

— Καὶ τί τοὺς δίνουνε, τί τοὺς ποτίζουνε !. ὥς καί....

Καὶ σηκώθηκε κέσκυψε στὸ αὐτὶ τῆς Δαμίρα, καὶ κατὶ τῆς εἶπε σιγά.

— Οὐ ! ἔκανε αὐτὴ μὲ συχασιά πηγαίνοντας τὸ κεφάλι της πίσω καὶ ὑψώνοντας τὰ χέρια. Τρομερό !

-- Τί, τί ; ρώτησαν τὰ παιδιὰ της.

— Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τὸ μάθετε ! Τὶ ὅλα θέλετε νὰ τὰ ξέρετε ;

Καὶ στὸν ἄντρα της :

— Θὰ σοῦ πῶ ! εἶνε..

Καὶ ὁ Θανάσης :

— Τὸ μικρότερο !

Σὲ ὅλη αὐτὴ τὴ διήγηση, ὁ Θανάσης δὲν εἶχε πᾶψει νὰ λείει, κάθε τόσο, μὲ τὴ βραχνὴ φωνή του σιγά, σὰ νὰ κομπανιάριζε τὴ γυναῖκα του :

— Λέγετα, λέγετα, νᾶνοῖξουν οἱ νοικοκυρέοι τὰ μάτια τους !

Καὶ μιά, δυὸ φορὲς ἀφίνοντας τὸ κομπανιάρισμα, ὕψωσε τὴ φωνή του καὶ πῆρε μέρος στὸ ψάλσιμο, ποῦκανε ἡ Θανάσενα.

— Τώρα, γιὰ πές μας γιὰ τὶς κόρες της.

— Ἀγάλια, ἀγάλια, θὰ σᾶς πῶ καὶ γι' αὐτές !.

Καὶ ἡ Θανάσενα ἄρχισε..

— Ποιὰ ἐκεῖ στὴ γειτονιά τὶς δεχότανε σπίτι της ; Καρμιὰ !. Ὅταν ἦρθαν, μ' ὅλες εἶχαν πιάσει σχέση !. Σὰν ξεψυχισμένες γιὰ φίλες κάνανε !. Ἐκτὸς ἀπ' τὴ μάνα, ποὺ καὶ καλά, ποὺ εἶτανε, δὲν πατοῦσε σὲ σπίτια ξένα. Αὐτὲς ὅμως, τρέχανε ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι, ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα. Τὶς βλέπατε, μιὰ στὴ Βαλάδενα, μιὰ στὴν Πουλίνα, στοῦ Λουλέ, στὴν καφετζοῦ, μιὰ ποὺ κοίταζε τὰ καταπάτια τῶν καφέδων.

— Γιὰ στάσου, κυρὰ Θανάσενα !. Αὐτηνῆς τῆς καφετζοῦς δὲν πέθανε τώρα, τώρα ἓνα παιδάκι της, τὸ μόνο ποῦχε ;

— Μπά, μπά, μπά ! γιὰ τὸ Θεό ! τῆς καϊμένης.

— Ζεῖ καὶ βασιλεύει, εἶπε ὁ ἄντρας της, σήμερα τόδα !.

— Μὴν εἶνε ἄλλη ;

— Δὲν ὑπάρχει ἄλλη καφετζοῦ ἐδῶ !.

— Καὶ ποὶὸς σᾶς τόπε αὐτό ;

— Ποιὸς ἄλλος ἀπ' τὴ Ντίνα !.

— Βρὲ τί βρώμα !. Εἶδες, Θανάση ; Τὸ μελέτημά της !.

Καὶ τοὺς ἐξήγησε. Ἡ μεγάλη ἡ Ντίνα εἶχε καὶ μιὰ μανία, μιὰ τρέλλα νὰ λείει, ὅτι συνέβηκαν πράγματα, ποὺ δὲν εἶχανε γίνεи, καὶ ὅλο κακὰ. Νὰ λείει γιὰ ἀρρώστιες, θανάτους, δυστυχήματα χωρὶς νᾶχουνε γίνεи. Καὶ ὅσο ἔλεγε γιὰ ἀνθρώπους, ποὺ δὲν τοὺς ξέρανε, ποὺ βρισκόντουσαν στὴ γειτονιά, ποῦχανε φύγει, ἢ μέσα στὴν Ἀθήνα, καλά. Ἀλλ' ἄρχισε νὰ λείει καὶ γιὰ ἀνθρώπους, ποὺ κατοικοῦσαν ἐκεῖ κοντά, γύρο, καὶ γνωστοὺς σὲ ὅλους. Τότε φανερώθηκε. Μιά, δύο, πέντε, δέκα, εἴκοσι !. Εὖν εἶτανε μιὰ φορὰ. Αὐτὴ εἶχε ἐπιθυμιά νὰ τοὺς ξεκάνει ὅλους ! Κέτσι δὲ βάσταξαν οἱ ἄνθρωποι καὶ τοὺς κλείσανε τὴν πόρτα !

— Μὰ στάσου, εἶπε στὴ Θανάσενα ὁ ἄντρας της, δὲν εἶνε μόνο γι' αὐτό, τὰ μαγαρίσματα, ποὺ τᾶφίνεις !.

— Δὲν τᾶφίνω, θὰ τὰ πῶ κι' αὐτά. Μὰ δὲν τοὺς διώξαμε γι' αὐτά !.

Τὰ μαγαρίσματα τὰ μάθανε ἔπειτα, ἀπ' τῇ Μίνα τὴν ἐξαδέλφη της! Αὐτὴ τοὺς τᾶβγαλε φόρα!

Καὶ τοὺς διηγῆθηκε καὶ γιαυτό. Οἱ δυὸ ἀδελφές εἶχαν καὶ τὴ μανία νὰ μαγαρίζουν, καὶ νὰ μαγαρίζουνε στὰ καλὰ καθούμενα. Τὰ μαγαρίσματα τᾶχουνε στὰ μάγια καὶ τὰ δίνουνε στὰ πρόσωπα, ποὺ εἶχανε συμφέρο νὰ τὰ δώσουν.. Αὐτὲς ὅμως μαγάριζαν ὅλους καὶ ὅλες ἔτσι, μόνο γιὰ νὰ τοὺς μαγαρίσουν! Βάζανε σὲ γλυκά, σὲ φαγιά καὶ ἄλλα καὶ μαγάριζαν τὸν κόσμον! Τί ζητοῦσαν αὐτό..

Στοὺς Δαμίριδες τώρα, ἔγινε μιὰ ταραχή.

— Καὶ σὲ μᾶς, ποὺ μᾶς φέρνανε!

— Μπορεῖ σὲ σᾶς νὰ μὴ βάζανε! Ξερω κὲγώ!., τοὺς ἀπάντησε ἡ Θανάσενα.

— Μὰ αὐτὰ εἶνε ἐγκλήματα! Κέπρεπε νὰ τὰ καταγγεῖλετε ἀμέσως! εἶπε ταραγμένος ὁ Δαμίρας.

— Ποιὺς νὰ τοὺς καταγγεῖλει; Ποιὺς πάει νὰ τὰ βάλει ὕστερα, μὲ τὰδέλφια της; Τοὺς ξέρετε; Ὁ πρῶτος ἓνας ἄντρακλας ἴσαμε κεῖ πάνω καὶ μιὰ λέρα, ἓνας μπράβος!. Καὶ κάνει τάχα, τὸ χασάπη!. Κι ὁ δεύτερος τέτοιος εἶνε! αὐτὸς κάνει τὸ κοντραπατζή..

— Μὰ δὲ μοῦ λές, ἔκανε ὁ Θανάσης στὴ γυναῖκα του, μὴ σὲ ἄλλον δῶ εἶνε πιὸ καλοί;. Δίνεις πίστη ἐσὺ νὰ φᾶς, φαί ποὺ θὰ σοῦ φέρουνε αὐτοί; ἔ; Γιατὶ τὸ λές;. Τί λέμε μόνο, γιὰυτὰ τὰ κορίτσια!

— Ναί, δὲ σοῦ λέω.

— Τί δὲ μοῦ λές!. Ἡ ἴδια πάστα εἶνε ὅλοι, ἄντρες καὶ γυναῖκες!. Καὶ μάλιστα, γιὰ νὰ ποῦμε τὴ μαύρη ἀλήθεια, αὐτοὶ εἶνε χειρότεροι, ἀφοῦ καὶ τὰ πηγάδια ἀκόμα, μαγαρίζουν!.. Ναί, ναὶ καὶ στὰ πηγάδια ρίχνουν μαγαρίσματα!. Νά, τίς ἄλλες ἀκόμα, εἶχανε ρίξει ἓνα γατὶ στὸ πηγάδι τοῦ Παγιώτη..

— Ἔ, αὐτὸ μπορεῖ νάπesse!

— Καὶ γιὰτὶ ὅσο εἶχανε τὸ σκυλί δὲ γινότανε;. Μόνο ὅταν ψόφησε..

— Ἰσα, ἴσα, καϊμένη Θανάση, τὸ σκυλί..

— Ἄ, ἄ!. Ξέρω τί θὰ πεῖς! Καλά, καλά! Ὅτι τὸ σκυλί καὶ ξέρω γὼ τί.. Καλά! Δὲν σοῦ λέω ἄλλα, δὲν πάω μακριά, καὶ ξέρεις..

— Μά, ναί..

— Μὰ θὰ μ' ἀφήσεις νὰ μιλήσω κὲγώ! Σὺ τόση ὥρα μιλάς! Θέλω νὰ σοῦ πῶ, δὲ μοῦ λές, καὶ στοῦ Πουλᾶ τὸ πηγάδι μπορεῖ νάπesse καὶ ὁ ντενεκὲς μὲ τὰ σκουπίδια, ποὺ βοῆγε μέσα;.

— Πωπῶ!. Μὰ τί γειτονιά εἶνε αὕτη!. ἔκαναν οἱ ἄλλοι.

— Εἶχανε πηδήσει ἀπ' τὴ μάντρα, κ' εἶχε βρέξει, καὶ νὰ κάτι πατηματιὲς ἀπ' ἀντρίκιο πόδι !. Ἐνα πόδι μισὸ μέτρο !.

Ὅταν τελείωσε ὁ Θανάσης ἔλαβε τὸ λόγο πάλι ἡ Θανάσενα.

Τοὺς εἶπε τώρα, πὼς γιὰ τὰ τὰ μαγαρίσματα δὲν ἤξερε αὐτὴ τίποτα, γιὰτὶ ἡ ἑξαδέλφη της δὲν τῆς εἶχε πῆ. Ἡ ἑξαδέλφη της τὰ βγαλε φόρα αὐτὰ τὴν ἡμέρα ποῦ ἔβρεχε. Εἶχε πάρει βόλτα τὴ γειτονιά καὶ τὰ εἶπε στὴ μιὰ καὶ τὴν ἄλλη. Αὐτὴ, ἡ Θανάσενα, παὺ καθότανε στὸ σπίτι της, ἄλλο δὲν εἶδε παρὰ τί κάνανε στὴν ἀντικρυνή, τὴν ἄρρωστη, στὴν κυρία Πηνελόπη. Ἄμα εἶχαν κλείσει τὲς πόρτες στὶς δυὸ ἀδελφές κ' εἶχε φύγει καὶ ἡ ἑξαδέλφη της, πῆγε στὴ γειτονιά καὶ κάθισε ἡ κυρία Πηνελόπη μὲ τὸν ἀντρα της. Τότε εἶχαν παντρευτεῖ. Οἱ δυὸ ἀδελφές τρέχανε ἔως τοῦ Δαμίρα, καὶ κατ' ὁρῶσαν νὰ χωθοῦνε σπῆτι της. Κἔκαναν τὸ ἴδιο, ἀπ' τὸ πρῶτ', ἔως τὸ βράδι ἐκεῖ. Ἄν ἔδιναν μαγαρίσματα, τέτοια, ἡ Θανάσενα ποῦ τὰ ἔξερε ! Κεῖνο ὅμως, ποῦ ἔβλεπε πολλὰ φορὲς, εἶταν αὐτό. Ὅτι ἀπὸ κρέατα, ὅχι βρώμια, ποῦ τὰ φερνε ὅμως, ὁ μέγας, κομματιασμένα καὶ κρυφὰ μὲ τὴ σούστα του, ἔκοθε κἔδινε στὴν ἀδελφή του. Κι αὐτὴ τὰ τίλιγε ὥραϊα, τὰ ζύγιζε, καὶ τὰ πῆγαινε στὴ νεόπαντρη. Ὅτι τὰ πῆγαινε σαυτὴ τῷ χε δεῖ μὲ τὰ μάτια της ἡ Θανάσενα. Μὰ καὶ σὲ ποιά ἄλλη νὰ τὰ πῆγαινε, ποῦ ὅλες τῆς εἶχαν κλείσει τὲς πόρτες τοὺς.

Δὲν πέρασε ὅμως, καὶ πολλὸς καιρὸς καὶ τοὺς ἐκλείσει κι αὐτὴ τὴν πόρτα της..

Καθὼς φεύγανε, καὶ εἶταν ἀργὰ πιά, ὁ Θανάσης εἶπε στὴν ἑξώπορτα, στὸ Δαμίρα :

— Σκυλί· νὰ πάρης, σκυλί. Καὶ γιὰ κλέφτη καὶ γιὰ κεῖνα ποῦπαμε !. Χρειάζεται ὅσο νὰ βρῆτε ἄλλο σπίτι !.

Καὶ καθὼς ἔλεγε αὐτά, μέσα ἀπ' τὸ σκοτάδι τὸ βαθύ, ποῦ ἔζωνε τὴν ἀπόκεντρη γειτονιά, πλῆθος γανγίσματα ἐρχόντουσαν. Γανγίσματα βραχνὰ μαντροσκόλων, σουβλερά μακρονά..

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ